

Приказ личности – Антоније Пушић

Лозница, 2016.

САДРЖАЈ

1. Увод	2
2. Биографија.....	3
3. Личност и понашање	8
4. Темперамент и црте темперамента	9
5. Карактер и црте карактера	11
6. Типови и типологије личности	13
7. Теорије личности	17
7.1 Фројдова психоаналитичка теорија личности	18
8. Закључак	22
Литература.....	24

1. Увод

„Тешко да има новца у правој уметности. Музика ће постати уметност када нестане новца.“, то је изјавио Дјук Елингтон (енг. *Edward Kennedy "Duke" Ellington*), док је Антоније Пушић у неколико прилика цитирао овог великог уметника са идејом да укаже на значај доживљаја ствари и важност духовних вредности. Да ли је Антоније Пушић човек који се предаје уметности до те мере да занемарује материјалне вредности? Он никада не омаловажава своје колеге музичаре и сматра да свака музика има своју публику и да сваки музички израз треба поштовати. Да ли је свака музика уметност? Данас музичари уживају велику популарност и зарађују велике суме новца. Већина музичара, без обзира колико су им текстови паметни, а музика квалитетна, имају своју публику, људе који деле исти систем вредности као и онај који се негује у песмама које воле. Да ли је то уметност? Да ли све што буди осећања у људима и носи неку поруку представља уметност? Да ли је уметност одраз уметникове личности? Да ли је уметност начин да уметници очувају своју сигурност и постигну сатисфакцију? Због чега људи толико теже популарности? Да ли је популарност начин да се уметници осећају добро? Неки истински квалитетни уметници, никада нису откривени од стране већег аудиторијума. Да ли то значи да су незапажени музичари ментално здравији од осталих људи? Због чега мали број људи препозна квалитетну музику? Зашто је важно слушаоцима да се препознају и идентификују? Антоније Пушић се доказао као одличан музичар, као комплетни уметник, важи за великог борца против шовинизма сваке врсте, као борац против неправде савременог друштва и против лажних вредности, Дон Кихот (шп. *Don Quijote*) савременог доба. Да ли је његова борба ствар уметности, или личности? Да ли је он стварно „медијски манипулант“, или је у питању искрени израз његових ставова и мишљења? Да ли се са сигурношћу може утврдити где је граница између уметничког перформанса и стварне личности Антонија Пушића?

2. Биографија

Антоније Пушић, широј јавности познат као Рамбо Амадеус, је рођен 14. јуна 1963. године у Котору у Црној Гори, исте године када је Југословенска Скупштина донела други Устав социјалистичке Југославије чиме су име и политичко уређење земље промењени из ФНРЈ (Федеративна Народна Република Југославија) у СФРЈ (Социјалистичка Федеративна Република Југославија), године када се будистички монарх Тит Кван Дик (виј. *Thích Quảng Đức*) спалио на прометној раскрсници у Сајгону у знак протеста због недостатка верских слобода у Јужном Вијетнаму, када је катастрофални земљотрес погодио Скопље и усмртио 1.066 особа, када је у Даласу, у Тексасу убијен тадашњи председник Сједињених Америчких Држава, Џон Фицџералд Кенеди (енг. *John Fitzgerald Kennedy*), када је акробата из Источног Берлина, Хорст Клејн (нем. *Horst Klein*) пребегао у Западни Берлин преко Берлинског зида захваљујући својим акробатским способностима, у години у којој је грчка влада послала трупе на Кипар како би прекинула грађански рат који је тамо избио.

За Антонија Пушића се често истиче да је дипломирао на Природно – математичком факултету из чега се изводи закључак да је студирао математику, што је он и сам дужи низ година прећутно потврђивао, међутим, Антоније Пушић је Дипломирани турзимолог који је то звање стекао на Београдском универзитету, на Катедри за географију која се тада налазила у згради Природо – математичког факултета. Данас, са становишта човека који је остварен у свим сферама живота, о својим животним успесима и неуспесима прича без мистификације, али и даље за себе изјављује да је медијски манипулатор. Његов уметнички приступ, који је у основи критичарски, могао би да се окарактерише као мултимедијална манипулација, која је основа његових дела. Наравно, радови Антонија Пушића никада немају за циљ да манипулишу стварним друштвеним вредностима, важним животним истинама, или људским осећањима што је, претежно, тема његових радова, већ увек људским погледима на актуелне теме, на мане и несавршености људске природе, или на неке од универзалних људских вредности и то, како би навео људе на размишљање и да сагледају реалност из различитих углова.

Основну и средњу школу је завршио у Херцег Новом, паралелно са тим и Основну музичку школу на одсеку за клавир, такође у Херцег Новом. Од своје девете године успешно се бавио једриличарством, а до своје двадесет и прве године је осам пута био првак Црне Горе, један пут омладински првак Југославије, а 1980. године је освојио Међународни куп Ђердапа. Антоније Пушић је дете просветних радника који су га, како сам каже, подигли у време златног социјализма, у време када је све оно што је било лоше одавно „обављено“ и када се живело лепо и мирно и dobrim стандардом. Његова мајка, Босиљка Пушић је истакнута сликарка и добитник разних награда и признања за књижевност, између осталог и добитница књижевне награде „Живојин Павловић“ 2004. године. Рођена је у Јагодини, а већи део свог живота је провела у Кумбору и Херцег Новом са својом породицом радећи у херцеговској средњој школи као професор српско-хрватског језика и југословенске књижевности.

Захваљујући етици своје мајке, Антоније Пушић је добио прве значајне смернице у животу. Утицај мајке је био значајан, не само због њеног образовања, уметничке природе и посвећености породици, већ и због бројних неформалних признања која су се огледала у подршци коју је добијала за свој рад од стране њених пријатеља,

истакнутих људи тог времена као што су, књижевник и дипломата Бранко Лазаревић, књижевник и дипломата Краљевине Југославије Иво Андрић, књижевник Душан Костић, сликар и скулптор Војо Станић и други. Босиљка Пушић у изјавама за медије истиче да јој прија када је представљају као мајку познате личности и сматра да то говори њој у прилог, јер сваки родитељ жуди да је његово дете успешније од њега самог, а за свог сина изјављује да је, још од раног детињства, знала да ће постати музичар јер је, од како је проходао, цупкао у ритму музике „хватајући и шеснаестине“.

Отац Антонија Пушића, Илија Пушић је био велика инспирација и значајан утицај на развој свог сина. Илија Пушић је, као београдски студент, свирао виолину у КУД – у „Жикица Јовановић Шпанац“, након тога у Аматерском позоришту у Херцег Новом у ком је и глумио, а касније и режирао представе. Антоније је одрастао окружен књигама, музиком и представама и био је радо виђен и прихваћен у свим значајним културно – уметничким местима Херцег Новог јер су га препознавали захваљујући његовом оцу кога су, из поштовања према његовом раду, називали мисионаром културних акција. Уметност је била начин живота младог Антонија и нешто веома блиско обзиром на то да му је отац, у једном периоду, био директор Музеја у Херцег Новом, покретач часописа за уметност и културу „Бока“ и оснивач Ликовне галерије „Јосип Бепо Бенковић“. Илија Пушић, по природи уметник, био је дугогодишњи активни члан Бокелске морнарице, а по професији магистар археологије и иза себе је оставио богато стваралачко дело. Црногорска академија наука је објављивала његове књиге од којих је најзначајнија „Врањај, праисторијско станиште изнад Херцег Новог“, а близу педесет радова о његовим археолошким открићима објављено у престижним стручним часописима. Био је страствени риболовац и једриличар па је Антоније од њега наследио љубав према мору и једрењу.

Као дете, Антоније је хтео да буде ако Бурдуш из серије „Музиканти“ и то је лик ког је непрестано имитирао на задовољство свих укућана и гостију док је глумио да свира гитару која је, у односу на његову висину, била пропорционална контрабасу. Његово понашање у раном детињству је доста утицало на његове родитеље који су одлучили да га упишу у музичку школу. Он је за музичку школу сматрао да „заглупљује и досађује својим учмалим космополитским програмом“ па је након шест завршених разреда одлучио да је напусти, али је наставио да истражује и да се бави музиком. 1979. године је свирао у панк групи „Радиоактивни отпад“, а две године касније је основао групу „Три Брус Лија“ у тадашњем Титограду, данас Подгорица. Неколико година је свирао мандолину са локалним оркестрима. 1985. године се доселио у Београд и уписао студије. Његов први запажени наступ се догодио у Студентском културном центру у Београду где је са композитором Мирославом Савићем осмислио перформанс „Успаванка за револуцију“. Наредне године, Антоније Пушић, тада већ Рамбо Амадеус, Миша Савић, Пера Талент и Милош Обреновић покрећу алтернативни рок састав „Отров протокол“, а у септембру 1987. године са Сашом Марковићем Младожењом, Негошем Шербезовским и Југословенским нинџом, оснивају тајну организацију КПГС са идејом да реализују „разноврсне медијске захвате“.

Публици Балкана се представио 1988. године након свог првог албума „О, туго јесења“ где се већ дефинисао његов препознатљиви звук који је комбиновао елементе народне музике са класичном музиком и популарним музичким правцима. Сопствену музику је називао турбо фолк, а за себе користио алијас Нагиб Фазлић Нагон и тврдио да је рудар који је снимио плочу. Паралелно са тим је радио на „ОК“

каналу квиз „Знање имање“, а годину дана након првог албума, појављује се нови албум „Хоћемо гусле“ где значајно место заузима критика актуелних политичких догађаја. Албум „М-91“ је објављен крајем 1991. године и представља својеврстан одговор актуелној ратној ситуацији. Албум је пропраћен коментаром „војничка сиво – маслинаста кутија“, а на самом албуму је писало „Психолошко пропагандни комплет“. Овај албум му је донео славу и већ 1992. године одржава два концерта у Сава центру и бројне друге концерте. Често се појављивао пред публиком са жељом да испровоцира и понашао као „звезда коју воле да мрзе“. Непрестано је критиковао друштво не штедећи ни публику која је долазила на његове концерте. Једном приликом је прекинуо концерт Беби Дол и критиковао публику јер се забавља док на градове падају бомбе. Период након тога обележен је радовима препуним вулгарност, али никада баналности, што је својеврсни доказ доследности за овог уметника обзиром на време, атмосферу и догађаје који су обележили тај период. Албум „Микроорганизми“ се појавио 1995. године и ако је био продукцијски најбољи пролази незапажено због звука који није био препознатљив за љубитеље музике Антонија Пушића. Препознатљивом стилу и карактеристичном звуку се вратио 1996. године албумом „Титаник“.

Паралелно са каријером рок музичара, Антоније Пушић снима музику за децу на текстове Љубивоја Ршумовића за потребе телевизијске серије „Форе и фазони“, пише музику за позоришне представе „Ђетић у парламент“ (позориште у Подгорици) и „Оксиморон“ (Култ театар), „Лажни цар Шћепан Мали“ за коју је 1994. године добио Стеријину награду. Написао је музику за филм „Слатко од снова“, текстове за плочу Лепе Брене, песме за Викторију, Весну Змијанац и продукцију за групу Гарави сокак. 1994. године радио је накнадну музичку подлогу за филм „Метрополис“ који је 1927. године режирао Фриц Ланг (нем. *Friedrich Christian Anton Lang*). За концерт за клавир и оркестар Це-дуру "K467", Волфганг Амадеус Моцарт (нем. *Wolfgang Amadeus Mozart*), урадио је каденцу коју је на Коларцу 1995. године извео солиста на клавиру Иван Тасовац. На "Домановићевим данима сатире" 1996. године добио је награду за литерарни допринос у области естраде. 9. јуна, 1998. Антоније је одржао свој опроштајни концерт у Дому синдиката у Београду, након чега је отпутовао у Холандију, са идејом да тамо остане, међутим, након четири месеца се вратио решен да се посвети раду на „разбијању међуетничких баријара“, па је већ 10. децембра 1998. године, заједно са Маргитом Стефановић – Маги, одржао концерт у локалном биоскопу у Пули са домаћим бендом КУД идиоти и тако био први извођач из Србије и Црне Горе који је након грађанског рата наступио у Хрватској. Након тога, 2000. године појављује се албум „Don't Worry, Be Worry“, а затим још три албума „Боље једно вруће пиво него четири 'ладна“, 2002. године, „Опрем Добро“, 2005. године и „Хиписизик, метафизик“, у јулу, 2008. године.

Развоји пут Рамба Амадеуса прати велики број измишљених ликова, необичних надимака и ироничних, пародијских, а некада и саркастичних слогана. На концертима веома ретко репродукује студијске верзије песама већ најрадије импровизује на познате музичке теме при чему критикује све оно што одступа од узвишеног и што није достојно човека. Сам за себе каже да је Рамбо Амадеус, „светски мега цар“ који има „фантастичне гласовне могућности“, што је далеко од истине, али је истина да има фантастичне могућности када је у питању свирање гитаре, што, са друге стране, ретко помиње. Антоније је индивидуалац који је доследан сопственој логици и етичким принципима, свестан је да су људи одавно превазишли све друштвене и политичке поделе, али да потенцирају постојање тих

разлика из политичких разлога. Каже да је себи уметничко име дао случајно и да је хтео постигне ефекат звезде која је на силу премештена из шатре на телевизију у ударним терминима, са друге стране, истиче да се одувек дружио само са аскетским духовима отпорним на примитивне нагоне. Непрестано напомиње да људи треба да ослободе себе и своје погледе на свет, да треба да преслишавају себе и своју околину и да проверавају правила цивилизације у којој живе.

Рамбо Амадеус је 2012. године изабран да представља Црну Гору на Песми Евровизије са песмом „Еуро неуро“ која је била доста контроверзна чак и за љубитеље овог фестивала. Већина радова овог уметника је контроверзна, на пример, током 1989. године у Сарајеву је водио еротски квиз програм са босанскохерцеговачком филмском и позоришном глумицом Јасном Бери, а у децембру 2010 године је, заједно са владиком Порфиријем, био гост у емисији Агапе на телевизији Студио Б, где је причао о смислу живота, проналажењу правог пута, о злоупотреби дрога, при чему је јавно изјавио да је и сам користио марихуану у периоду од 20 година. За свој на Песму Евровизије је изјавио да је прихватио одлазак у Баку, Азербејџан, где се одржавао овај фестивал, како би и даље био доследан својој контроверзности. Рамбо Амадеус је добио понуду која се не одбија јер се од њега очекивало да наступи, на себи својствен начин, не мењајући свој стил, пред аудиторијумом од 70 милиона гледалаца. Приликом једног разговора са медијима је изјавио: „Разумем и зебњу дела публике који брине да ли ћу сад да почнем да певам шлагере, али је већа вероватноћа да ћу ја променити Евровизију, него Евровизија мене“.

Интересантан је избор уметничких имена која је Антоније Пушић себи давао као што је Нагиб Фазлић Нагон, уз шта је увек додавано „рудар који је снимио плочу“, или, на пример Светски мега цар, или Интергалактички гига император. На Песми Евровизије је користио назив Кило цар који је истакнуто написао латиницом, Rambo Amadeus World Kilo Tzar. Тада је наглашавао да је титулу је смањио са мега на кило из еколошких разлога, истицао је да је капитализам, у ком је разметање легитимна процедура, десетковао племениту идеју скромности, а да он своје надимке и титуле мења у складу са причом коју жели да исприча. Поред тога, интересанта су имена ликова који се појављују у његовим песмама као што су поп Миле, инспектор Нагиб, десетар Џемо од којих је свако карактеристично за одређен временски период, за конкретан тип човека, или као неки од стереотипа. За себе каже да је превише оригиналан и алтернативан за неког комерцијалног издавача, а опет, превише интересантан публици да би био незапажен, па плута у медијском међупростору. Ужива да „нервира снобове“ радећи са народњацима и истиче да међу музичарима класичне, цез, рок и народне музике има приближно једнак број добрих музичара.

Антоније истиче да најбоље сарађује са братом Андријом за ког каже да је образованији и паметнији од њега, да је дисциплинован и фокусиран и да му помаже да одржи оштрину у изразу и да се не утопи у балканску демагогију. Обзиром да је завршио Електротехнички факултет, и да се не бави професионално музиком, нема опасности да се братовљев укус комерцијализује, што га чини одличним сарадником. Антонијеви синови Илија, Петар и Марко Антоније и њихова мајка Карин се ретко спомињу у медијима, а у једној изјави Антоније закључује да његови синови имају лепо детињство, да имају срећу што им родитељи не лече фрустрације тако што их терају да по сваку цену постану успешни у некој области. Антоније и Карин сматрају да је свестраност њихове деце много значајнија од других квалитета, обзиром да је Свет постао еклектичко друштво и да је потребно знати од свега по мало, обзиром да је немогуће знати све.

Антоније Пушић се активно бави екологијом и решавањем проблема одрживог развоја у области екологије, а у последњих неколико година се посветио томе у једнакој мери колико и музици па је завршио постдипломске студије у области просторног планирања, а и сам се бави радом у просвети као професор у стручним средњим школама. Изјављује да је био понесен напретком науке у области екологије па је желео да у своје активности унесе проверене методе и процедуре, јер знање које се гомила без правилне систематизације, уноси збрку у живот. Непрестано истиче како постоје доступна средства за реализацију пројеката који би истински очували природна богатства Балкана, али да је потребно системско ангажовање на нивоу држава како би се конкурисало и како би се та средства добила. Поред тога, Антоније Пушић је дужи низ година ангажован у промотивним кампањама које за циљ имају побољшање квалитета живота људи Балкана, поштовања права и побољшања живота деце, особа са инвалидитетом и група које су маргинализоване по различитим основима. Као Амбасадор добре воље УНИЦЕФ – а дужи низ година је укључен у кампању „Свако дете треба породицу“ где промовише хранитељство под слоганом „Да нам куће не буду пусте“. Запажени су његови ангажмани у оквиру кампања „Комуницирање са децом“ која има за циљ да медијским стручњацима помогне у откривању принципа који ће им омогућити да креирају квалитетне аудиовизуелне садржаје за децу. УНИЦЕФ је окупио неке од водећих светских стручњака, међу којима и Антонија Пушића како би заједно са продуцентима, уредницима, новинарима и представницима регулаторних агенција и академском заједницом нашли начин да се повећа позитиван утицај телевизије на децу, нарочито рањивој и маргинализованој деци.

3. Личност и понашање

Људско биће, као и сваки систем, је много више од простог збира његових делова, односно, много више од психичких процеса, стања и личних особина, па се тако мора и сагледавати, у свеукупности узрочно последичних фактора који утичу на наше доживљаје и одређују наше понашање, или који утичу на њега. Нашу личност одређује наш психички живот и наше понашање, док је личност динамички систем који је условљен нашом индивидуом и нашом реакцијом на утицаје средине, која, у социолошком контексту, може имати значајнији утицај од менталног наслеђа на личност појединца. Личност је начин понашања карактеристичан за појединца, али понашања појединаца се могу посматрати кроз различите обрасце, па се могу дефинисати и анализирати уочавањем доследности у понашању различитих појединаца у сличним ситуацијама. Сваки човек испољава више особина, а особине чине систем, односно јединствену организацију особина која последица узајамног деловања јединке и средине у којој та јединка егзистира, и које одређују карактеристичан начин понашања.

Сваку личност можемо да тумачимо утврђивањем црта личности, односно тумачењем свих оних особина које, у складу са актуелним околностима, можемо окарактерисати као опште и трајне. Посматрањем понашања људи можемо запазити да ли постоји доследност, на основу чега људе можемо окарактерисати у складу са познатим особеностима. На основу општих особина, односно, на основу црта личности, можемо са извесном сигурношћу предвидети како ће се људи понашати у одређеним околностима. Различити људи имају различите црте личности које су на различите начине повезане у целину. Без обзира на богатства језика, неког говорног подручја, за различите особине постоје бројни називи и бројни синоними што указује на потребу да се детаљно и потпуно објасне опште карактеристике људи. Црте личности, ради доследности и лакше систематизације можемо сврстати у три групе: црте којима се означавају особености темперамента, а које указују на начин на који појединац нешто ради, црте којима се означавају особености карактера, које казују ради чега неко нешто ради и црте којима се означавају способности, које показују колико добро и успешно неко нешто ради.

4. Темперамент и црте темперамента

Темперамент указује на учесталост, интензитет и трајање осећања која се јављају у човеку, међутим, обзиром на чињеницу да људи не реагују увек емотивно, то не може бити веран израз људских осећања и темперамент не показује само емоционални начин реаговања појединца, него и брзину, снагу и трајање свих активности појединца. Свеукупно, темперамент одређује начин реаговања појединца на различите дражи и ситуације из окружења. Темперамент је одређен условљавањем и учењем зависно од чега реагујемо активно, одржавамо постојеће стање, или се повлачимо. Ми реагујемо на ситуације у односу на то како смо проценили опасности и потенцијалне награде. Најпознатија и најраспрострањенија класификација темперамента је она коју је дао најпознатији филозоф и најчувенији грчки лекар Хипократ (грч. *Ἱπποκράτης*). Хипократова класификација разликује четири типа темперамента: колерички, сангвинички, флегматички и меланхолички.

- Колерички темперамент се огледа у јаким осећањима, лако покретањем на акцију и честим узбуђењима, што је карактеристично за људе који се лако наљуते и жестоко манифестују своје реакције.
- Сангвинички темперамент карактеришу брзе реакције које прате осећања која нису изразито јака и дуготрајна, што утиче да такви људи буду склони брзим променама расположења и претежно ведрог расположења.
- Флегматички темперамент имају људи који реагују ређе, имају споре и прикривене реакције без обзира на промену осећања, што утиче да људи буду мирни, слабо осетљиви и слабо покретљиви.
- Меланхолички темперамент је карактеристичан за људе који ретко реагују, али када реагују, онда те реакције прате интензивна осећања која дуго трају. Меланхолични људи су неодлучни, слабо покретљиви и често их прате непријатна осећања.

Темперамент, интелигенција и физичке особине човека у великој мери зависе од наслеђа. Организација и структура вегетативног нервног система и са њим повезаног ендокриног система у великој мери утиче на темперамент. Студије на близанцима показују да су основне карактеристике реакција наследне у проценту од 50% до 60%, али су близанци који су одрастали одвојено показивали значајно различите интегралне обрасце понашања што се може објаснити једино стеченим искуством и њиховим одговорима на казну или награду, односно утицајима којим средина утиче на формирање особина темперамента појединца.

Антоније Пушић би могао бити окарактерисан као флегматични тип, његове реакције су споре и слабе и у складу са његовим искуством и стеченом отпорношћу на надражаје из средине. Покрети, мирни, спори и прорачунати, такође указују на то да је у питању флегма, међутим, обзиром на велику дозу уздржаности, постоји доста аргумената који указују да је Антоније Пушић, по природи човек сангвиничног темперамента и да је склон честим и бурним емотивним реакцијама, које су добро скривене и које не могу да се виде у његовом понашању обзиром на стечену способност да прикрије осећања и могућност да одмери и испланира своје реакције. Карактеристично за њега је да у неком програму који се емитује уживо почне да прича неконвенционално и да се понаша доста неуобичајено обзиром да је у питању живи телевизијски програм, чак и када нема јасну идеју због чега то ради, односно

када гледаоце не наведе на неки конкретан закључак, на крају свог перформанса. Због чега то ради? То је један од начина на који он успева да прикрије своју праву природу, а у тој и сличним ситуацијама, збуњеност и страх од јавног наступа. Одакле страх од јавних наступа када је у питању човек са више од четрдесет година искуства? Управо због његовог темперамента и обичаја да ништа не прихвата без анализе и провере и због осећаја да никада није заштићена у довољној мери, што је карактеристично за људе сангвиничног темперамента.

Антоније Пушић је човек осетљиве природе који је развио одличан одбрамбени механизам. Он је спреман да се суочи са разним непознатим ситуацијама, способан да преузме на себе ризик необичних пословних подухвата, да јавно наступи на фестивалу као што је Евровизија, пред великим делом европске јавности, али на који начин. Његове реакције често имају за циљ да произведу још интензивније реакције код његове публике. Несумњиво, он има постојану, образовану, уз то и верну публику, људе који му се искрено диве. То је неоспорно и вредно дивљења, међутим, он је својим реакцијама постепено развијао принцип који му помаже да суштину проблема пребаци саговорнику, у овом случају својој публици и јавности. То је спонтано развијен систем у ком сви добијају, публика има прилику да се замисли над темама и проблемима којима се не би бавила у другачијим околностима и да доживи специфичан вид сатисфакције, а Антоније Пушић добија могућност да своје реакције прилагоди и усклади са својом жељом и на тај начин избегне фрустрације.

5. Карактер и црте карактера

Карактер је најважније обележје личности и често се појам карактер користи као синоним са речју личност, у свакодневном говору указује на моралну страну личности, односно на склад између понашања и владајућих моралних принципа и норми, овим изразом се често указује на конативне особине када желимо да оценимо нечију одлучност, упорност, енергичност, доследност у понашању и слично. Карактер је систем особина којима се означава активност у остваривању друштвено прихватљивих, или неприхватљивих циљева што проширује значење појма и указује да карактер обухвата, не само конативне, већ и са њима повезане диспозиције за морално понашање. Карактерне црте се могу одредити, за релативно трајне начине понашања, као добре, или лоше, односно као друштвено пожељне, или друштвено непожељне вољне диспозиције.

Разликујемо четири групе карактерних црта:

- Опште карактерне црте као што су одлучност, доследност и храброст.
- Карактерне црте које долазе до изражаја у односима према другим људима као што су хуманост, несебичност, толерантност, оданост, искреност.
- Карактерне црте које се манифестују у односу према раду као што су марљивост, одговорност савесност, посвећеност, преданост.
- Карактерне црте које се показују у односу особе према самој себи као што су скромност, промишљеност, критичност.

На формирање карактера утичу друштвено окружење и међуљудски односи. Карактер се гради временом, паралелно са развојем особе и у складу са учењем, што карактерне црте сврстава у групу стечених особина личности, међутим, један део психолога сматра да развој у раном детињству значајно одређује будући карактер човека и ствара основу за развој карактерних особина. Одлике које су дате наслеђем, као што су брзина и снага реаговања, манифестују се у цртама темперамента, али и у вољним особинама. Примера ради, наследне особине представљају општу основу за развој карактерних црта као што су одлучност, упорност, енергичност и слично и наследни фактор у великој мери утиче на појавни облик тих црта, међутим, акције сваке особе зависе и мењају се временом у зависности од стеченог личног искуства које ће дефинише лични доживљај и индивидуалну реакцију на различите видове учења и деловање различитих утицаја средине, нарочито породице, вршњака, истакнутих јавних личности и идола.

Антоније Пушић је озбиљна личност, има способност да се контролише, када је агресиван, онда је промишљен у томе, поседује нарцисоидну природу коју додатно наглашава, његови јавни наступи су такви да се стиче утисак да игра неку улогу када приказује себе на начин којим претерано наглашава личне особине за које сматра да нису добре, а свестан је да их поседује. Он је увек решен да оствари добар утисак и ако стално наглашава да је то небитно и да је такво понашање, у основи, тежња људи да задовоље своју сујету. Антоније је афективно прорачунат, неконвенционалан, али исправан, у складу са моралним начелима на искрен и доследан начин, до те мере да се стиче утисак да је морални оквир који је карактеристичан за народе Балкана, за њега извор слободе јер представља смерницу

и финални аргумент за сваку његову акцију. Из његових радова и интервјуа се види да има јасноћу и ред у резонувању и необичан дар да на једноставан начин опише најтананија осећања и веома комплексне менталне процесе и појаве. Он се често поставља као човек који има став и мишљење по бројним различитим питањима, а необично је мало противуречности у његовим изјавама, чак и када се упореде његове нове и старе изјаве у медијима. Овај необични уметник би у сваком окружењу и у свим околностима био баш то, уметник. Када би се нашао у подручју које је захваћено ратом, или неким другим страдањем, његово понашање било доста слично овоме сада, његове акције би биле у складу са оним што намеће окружење, али би његов доживљај ствари био у уској вези са уметношћу и то би се одражавало на све што ради. Његова уметничка природа произилази из његове способности да воли, из тога што он тежи за љубављу и што је проналази. То је оно што му даје мотив да даље ствара и да ради, што му омогућава реалистичко суђење, стабилан и прихватљив вредносни систем и одговарајући стил живота, подржан животном филозофијом која наилази на потврду у свакодневном животу.

Веома значајна одлика психичког живота и целокупног понашања Антонија Пушића је његова изражена свест о њему самом. Он је свестан својих доживљаја и начина на који се развија његова личност, односно начина на који се он развија. Свестан је својстава која би желео да поседује и начина на који може да их стекне, директним, или индиректним путем. Обзиром на потребу да стално анализира људске вредност он често прецењује своје позитивне и потцењује своје негативне особине, након чега проналази начине да усмери промену свог карактера у жељеном смеру. Свестан је интелигенције коју поседује, знања којим располаже и сигурности коју ужива, свестан је сопственог интегритета и склада који је изградио, што му омогућава да стабилно гради каријеру успешног уметника. Његова јединственост му омогућава специфичне манифестације, он може бити потпуно чудан и непредвидив у друштву, или при јавном наступу, а да то не буде ништа чудно, обзиром да је он у питању и обзиром да се од њега очекује да се тако понаша. Његова реалност је одраз његовог карактера и он има могућност да се у свакој ситуацији оствари у складу са потребама које осећа и које су одраз његове личности, јер његово окружење подржава такво понашање зато што и само има сличан доживљај и потребу да проживи такав доживљај било да је у питању музика, коментарисање актуелних догађаја, анализа система вредности људи на Балкану, анализа неког уметничког дела, или неке јавне личности.

6. Типови и типологије личности

Сврставање људи у категорије није једноставан задатак зато што то подразумева свођење људских особина, које су у основи квалитативних категорија, на предефинисане типове, који су, као такви, квантитативна категорија. Људи су јединствени и специфични, а њихова понашања су условљена узајамним деловањем њих самих и средине у којој се налазе, а обзиром да сви имамо карактеристична понашања и сви показујемо одређену дозу доследности у понашању, самим тим смо подложни разним видовима класификације. Свако од нас има специфичне интелектуалне способности, другачије емоционалне и социјалне способности, одређен систем вредности, личне циљеве, ставове, знања и вештине, који нас чине тим што јесмо и на основу чега се разликујемо међу собом, међутим, навођењем неких посебних општих особина, или црта личности ми их можемо уопштити и генерализовати тако да оне могу бити протумачене као универзалне, па самим тим могу бити материјал за процену нечије личности, односно, могу бити довољан узрок, или адекватан тип, тако да омогуће сврставање личности у складу са неком од типологија.

Скоро сви теоретичари и истраживачи се слажу у томе да је личност динамичка категорија коју чине особине које се развијају и манифестују у зависности од интелектуалних, емотивних, социјалних и физиолошких способности, поред тога, сви они сматрају да личност одређују трајне, односно стабине особине као и психолошка стања која су привремена. Један део аутора сматра да је личност повезана са понашањем и да је понашање узроковано бројним факторима који се не могу предвидети, па се, самим тим, ни понашање не може предвидети, док други сматрају да је личност узрок понашања и да се на основу познавања нечије личности, може предвидети понашање у будућности. Сви аутори се слажу у томе да се личност изграђује временом и да су фактори утицаја оне карактеристике од којих зависи на који начин ће и у којој мери ти фактори утицати на развој и манифестације личности. Тим путем се ствара специфичан каузалитет који обједињује узроке и последице и тако формира сложен структурални и динамички систем који одређује карактеристично понашање и карактеристичан начин мишљења од ког понашање, у одређеној мери, зависи. Томе се често додају и специфична дубинска значења и разматрања несвесних слојева личности која, по мишљењу бројних аутора значајно утичу на карактеристике и структуру личности.

Уколико снизимо критеријуме до нивоа који савремено друштво сматра оправданим и сврсисходним, процена нечије личности може се реализовати тражењем одређеног, коначног броја узрока или типова у које би било могуће сврстати све појединачне личности. Сваки тип личности представља систем црта личности у које, на основу изгледа или понашања сврставају поједине личности, а на основу чега се могу извести закључци о осталим карактеристичним цртама личности. Тип личности се одређује као систем особина који се разликује код различитих типова и који служи као референтни модел, а разликовање одређеног броја различитих типова у које покушавамо сврстати све, или бар већи део особина личности, назива се типологија. Најпознатији систем типова дефинише Хипократова типологија која разликује четири типа темперамента. Поред ове постоје и бројне друге типологије које разматрају, првенствено, основне психолошке функције, док неке од њих разматрају и основне телесних карактеристика. Најпознатије су Јунгова типологија личности

(нем. *Carl Gustav Jung*), Типологија Кречмера (нем. *Ernst Kretschmer*) и Шелдонови типови (енг. *William Herbert Sheldon*).

Најчешће помињана типологија личности је Јунгов систем који разликује два основна типа личности, интровертне, окренуте ка унутра, према себи и екстровертне, окренуте према спољном свету. Интровертну личност карактеришу црте као што су склоност ка размишљању, повученост, затвореност, бављење собом, уздржљивост у испољавању емоција, док екстровертна личност поседује отвореност, добар контакт са људима, реалистичност, спремност на непосредну акцију и интересовање за физичко и друштвено окружење. Ова типологија дефинише типове и на основу доминантне психичке функције као интуитивне, мисаоне, осећајне и сензитивне (перцептивне) на основу чега се људи могу поделити на рационалне и ирационалне типове. Укрштањем ова два критеријума, односно дефинисањем типологије према функцији и типу оријентације, могуће је генерисати осам типова личности, на пример екстровертни, или интровертни мисаони, односно интуитивни тип, међутим, веома је незахвално сврстати људе у два основна типа, нарочито због тога што су особине највећег броја људи карактеристичне и за један и за други тип истовремено, што значи да већина људи припада мешовитом (амбивертном) типу и да поседује особине и интровертног и екстровертног типа.

Поред чињенице да људи, у највећем броју случајева, поседују особине које су карактеристичне за различите типове личности и да се, као такви, не могу доследно дефинисати ни по једној од постојећих типологија, појединци често поседују групу особина које се често јављају заједно, па се због тога називају синдромом, а овакви типови личности, Синдромни типови. Школски пример је група особина које указују на компулзивност, односно на синдром компулзивности. Одлике таквог типа личности су претерана педантност, тврдоглавост и уредност и он се назива компулзивни тип, а особа која их поседује компулзивна личност. Други, често присутни, синдром је ауторитарни. Чине га особине као што су изражено поштовање власти, потчињавање ауторитету, крутост мишљења, агресивност, формализам, конвенционалност у понашању и склоност моралисању. Особе са ауторитарним синдромом називају се ауторитарним личностима. Неке црте личности могу бити карактеристичне и за веће групе становништва, припаднике неког народа, неког краја, слоја становништва, професије за шта се често користи појам модалног типа, што подразумева скуп црта личности које су код неке групе становништва чешће него код осталих.

Шелдонова типологија личности је настала на основу испитивања везе између телесних особина и психичких карактеристика и она представља класификацију људи у три групе у зависности од физичких карактеристика као оне код којих преовлађује ендоморфна, мезоморфна, или екторморфна компонента. Физичке особине ендоморфног типа су меко тело, глатка кожа, слаби мишићи, заокружен облик, наглашен стомак, мезоморфни тип одликује чврсто и мишићаво тело, дебела кожа, зрео и маркантан изглед, усправно држање, док људи екторморфног типа мршави, витки са равним прсима, нежни и складно грађени, младоликог изгледа, повијених рамена и велике главе у односу на тело. Ове три групе физичких особина су у вези са особинама личности и по правилу се јављају заједно па је на основу тога направљена типологија која обухвата висцеротонички, соматотонички и церебротонички тип личности. Висцеротонички тип карактерише емоционална равнотежа, практичност, доследност у понашању, толерантност, срдачност, практичност, склоност ка удобности, соматотонички тип одликују активност, енергичност, храброст, тежња за влашћу, нетрпељивост, склоност ка излагању ризицима, недостатку стрпљења и

саосећања са другима, док се церебротонички тип одликује контролисањем својих поступака, склоношћу ка размишљању, великом осетљивошћу, физичком слабошћу и лаким замарањем. Шелдон је рачунским путем закључио да особине личности које се претежно јављају заједно могу одредити људе као вицеротоничке уколико су телесне грађе која поседује претежно ендоморфне карактеристике, соматотоничке уколико имају мезоморфне физичке карактеристике, или церебротоничке уколико код њих преовлађују карактеристике екоморфног типа грађе.

Типологија Кречмера је карактеристична по томе што типове личности одређује у зависности од физичких предиспозиција. Кречмар је на основу свог искуства са душевним болесницима дошао до закључка да је све здраве особе могуће сврстати у две групе људи и претпоставио да постоје схизотимни и циклотимни тип личности. Схизотимни тип личности има склоност ка схизоидном понашању а одликује га повученост, затвореност, емоционална хладноћа и дистанцираност у међуљудским односима, аскетизам, индивидуализам, лична преосетљивост, склоност ка иронији и фанатизму. Овај тип личности је повезан са високим и мршавим особама (лептосомни тип телесне грађе), или са добро грађеним особама (асентички, односно атлетски тип телесне грађе). Циклотимни тип личности карактерише друштвеност, ведрина, живахност, предусретљивост, отвореност, реализам, прагматизам, тактичност у међуљудским односима, хедонизам и смисао за хумор. Здраве особе овог типа личности имају склоност ка честим променама расположења, док је код оболелих особа карактеристично безразложно смењивање еуфорије и туге, веселости и потиштености и других сличних интензивних осећања која су карактеристична код оболелих од манијакално депресивног душевног обољења. Овај тип личности је повезан са особама које су дебље и ниже растом (пикнички тип телесне грађе).

Анотије Пушић би, у односу на Јунгову типологију личности, могао да се окарактерише као екстровејертна личност, отворен је према новим идејама, према људима, спреман да се мења и да сазрева, заинтересован и у непрестаном процесу истраживања, располаже одличним вештинама комуникације, спреман је да схвати сопствено окружење и да преузме потребне акције да одговори на захтеве окружења. По Шелдоновој типологији, Антонија карактеришу физичке особине које су претежно везане за езоморфни тип и он је, у складу са тим, соматотонички тип личности ког одликује енергичност, храброст, жеља за доминацијом, недостатак стрпљења, саможивост и склоност ка непотребном излагању опасностима. Зависно од Типологије Кречмера, он је схизотимни тип личности који карактерише изражена индивидуалност, озбиљност, повученост, осетљивост и раздражљивост, хладно опхођење према окружењу, аскетски систем вредности и склоност ка иронији. Ни једна од типологија не може довољно детаљно описати личност овог уметника зато што је он, првенствено, уметник и бројне његове особине произилазе из уметности, или имају за циљ да створе уметност. Он је уметник и то остаје независно до промена у окружењу, то је његов принцип. Уколико постоји синдром „Уметник у рату“, то би могао да буде довољно прецизан тип личности који би могао да га дефинише, обзиром на многобројне контрадикторне и противуречне појаве овог човека које могу да се образложе системом вредности који високо котира уметност и процес стварања уметничког дела.

Најбоље резултате у покушају дефинисања типа личности Антонија Пушића, би било могуће добити у односу на опис психолошких карактеристика људи који живе на подручју Балкана, а о чему је детаљно веома инспиративно писао Јован Цвијић. Антоније Пушић је, у складу са овом типологијом динарски тип, интелигентан чивек, уметничког духа, живе маште, визионар, импулсиван, у тренутку долази на

одличне идеје исто као и што уради, или каже нешто због чега зажали, знатижељан је, инспирисан моралним вредностима, идејом правичности и части, са системом који духовне вредности сматра вишим и важнијим у односу на материјалне. Његове страсти су у области метафизике, а његова инспирација се често ослања на његове инстинкте, на жељу за животом и за развијањем, на жељу за победом, он је човек који је способан да верује, што представља велики извор животне енергије и што му пружа значајно самопоуздање, поред тога, он је способан да воли, што даје смисао свему што ради. Он се никада није одрекао идеала народа у ком живи и ком припада, могуће је да себе сматра „изабраним“ и да на све могуће начине покушава да допринесе свом народу и својим људима. Антоније је фасциниран обичним људима, нарочито достојанством обичних људи познатих по неограниченом пожртвовању и самоодрицању.

7. Теорије личности

Пракса је доказала да парцијални погледи на поједине делове понашања, или на поједине врсте психичких појава, не могу пружити довољно јасан увид у природу ствари и да наводе на погрешне закључке због чега је временом настао већи број система који настоје да дефинишу и квантификују компоненте личности и њихову међузависност. Емпиријска основа је омогућила развој већег броја теорија личности, на основу чега је могуће препознати бројне узрочно последичне везе. Те каузалитете не можемо посматрати као законе, обзиром на природу појава које описују, али се на основу њих може стећи увид у структуру, динамику и развој личности. Теорије личности се разликују по томе шта проучавају, са којим циљем и којим методама, а можемо их класификовати у односу на претпоставке од којих полазе, перспективе и матрице међусобних утицаја релевантних фактора.

Најзначајнију и највећу групу теорија личности чине динамичке, или психоаналитичке теорије које личност виде као динамички систем за који је карактеристично да је стално активан услед деловања покретачких снага. Ове теорије описују појаве терминима као што су ид, его, суперего, нагони, инстинкти, свесно, несвесно, подсвесно, Ерос, Танатос, комплекси, механизми, одбране и слично. Бихевиористичким теоријама личности називају се оне које објашњавају личност на основу спољашњег, односно објективно манифестованог понашања. Ове теорије претпостављају да учење има пресудан утицај на структуру личности због чега је фокус на проучавању формирања и развоја личности, поред тога оне наглашавају зависност понашања од ситуација у којима се појединац налази, док основу свих покретачких снага човека виде у урођеним биолошким потребама. Ове теорије појаве описују терминима потврђивање, самопотврђивање, условљавање, социјално учење, обрасци понашања, награде и казне, учесталост, интензитет и трајање понашања. Један део теорија личности суштину понашања изводе из наслеђених биолошких основа, док друге истичу специфичност и изузетности човека.

Теорија личности која се назива теорија црта настоји да личност опише помоћу релативно трајних склоности ка одређеном понашању, односно фокусом на јединице структуре личности, на црте личности, којима би било могуће успешно описати и објаснити релативну доследност понашања као израз одлике личности, при чему се користи терминима као што су људска природа, навике, реакције, доследност, индивидуалне и заједничке, површинске и изворне, конституционално и средински одређене црте личности. Теорије које посебно истичу значај друштва за личност називају се социјалним теоријама. Оне, попут бихевиористичких теорија, претпостављају да људи уче посматрајући друге особе а да се личност формира у зависности од награде и казне за изражено понашање, са том разликом што већи значај придају утицају средине у којој се личност развија. Оне појаве објашњавају терминима као што су перцепција, мисаоне схеме и мапе, когнитивна дисонанца, пристрасност, и појмовима као што су разум, одлучивање, маштање, свест, самосвест, потребе, компромис, карактер, отуђеност. Хуманистичке теорије карактерише фокус на оне одлике које су специфичне за конкретну особу, на супрот другим теоријама које већи значај придају, или наследним факторима, или факторима окружења. Хуманистичке теорије заступају схватање о човеку као сложенем и у основи позитивном бићу, које одликује свесно деловање и оријентација ка остваривању хуманих вредности. Ове теорије наглашавају људску

тежњу за самоостваривањем, слободну вољу, одговорност према себи и другима, човека као добро биће у потрази за смислом живота.

7.1 Фројдова психоаналитичка теорија личности

Према Фројду, основне покретачке снаге су инстинкти, или нагони, који се могу окарактерисати као инстинкти живота и инстинкти смрти. Први служе одржању јединке и одржању врсте, док су други инстинкти разарања који су узрок људске склоности ка агесији, ратовима, међусобним прогањањима и злостављању. Фројд инстинкт живота назива Ерос, а инстинкт смрти Танатос. Ерос је завистан од животне енергије коју Фројд назива Либидо, која је у основи сексуална енергија, односно енергија љубави, живота и раста. Танатос је под утицајем енергије коју Фројд назива Мортидо, која се сублимира у друштвеним нормама, а која је у основи тежња да се органски живот врати у неорганско стање, односно да се човек врати у неживо стање. Комбинација инстинкта живота и смрти представља основу за развој личности, а уколико су утицаји оба инстинкта истовремено наглашени, онда долази до девијација у понашању.

Фројдово схватање динамике личности може се сагледати из метафоре по којој је психички живот човека санта леда која плови морем, а обзиром да само мали део санте вири изнад површине воде, психички живот човека се, само малим делом одвија на свесном нивоу, док је велики део психичких процеса у зони несвесног где, према њему, леже покретачке снаге људских поступака. Након првог дефинисања овог модела личности са два нивоа, Фројд му је додао још један ниво, прелазни ниво између свесног и подсвесног, а то је предсвесни ниво. Паралелно са првим моделом личности, који дели људску психу на нивое, Фројд личност посматра кроз претпоставку коегзистенције три психичка ентитета која је чине, односно три психичке структуре: ид (Оно), его (Ја) и супер - его (Над Ја).

Ид је извор сваког инстинкта и свих нагона и порива, стиче се рођењем и развија се најраније, кроз живот је вођен принципом задовољства и у потпуности је смештен у несвесном делу личности. Ид тежи да постигне по сваку цену задовољење инстинктивних потреба непосредно и одмах, али инстинкт није могуће задовољити лако и непосредно услед личних ограничења и ограничења која долазе изван система, због чега поступке прилагођавамо условима. Его води рачуна о реалној ситуацији, он је психичка инстанца која настоји да омогући, макар заобилазно, задовољење онога чему нагонски део тежи, или ограничава ид да се у потпуности реализује, односно води се принципом реалности. Его за ид и за супер – его представља регулативну и организациону функцију, односно омогућава да ова три ентитета коегзистирају. Он обухвата извршне функције као што су планирање, контрола и надгледање властитог мисаоног тока и понашања, он балансира између порива који потичу од ид – а и ограничења које поставља супер – его и задужен је за когнитивне активности и за употребу механизма одбране. Его, већим делом, припада несвесном, једним делом предсвесном, а само малим делом припада свесном нивоу личности. Супер – его је највиша инстанца личности и обухвата системе вредности, моралне и социјалне норме, норме које је појединац усвојио, првенствено васпитањем у кући, идентификацијом са оцем, а затим и разним другим социјалним утицајима. Супер – его већим делом припада несвесном нивоу, а мањим делом подсвесном и свесном нивоу личности.

Између ид – а, ега и супер – ега често настају сукоби при чему личност постаје нестабилна, односно несигурна и заплашена, тада појединац настоји да савлада актуелну непријатност и да се ослободи страхова, односно да их савлада при чему користи различите одбрамбене механизме. Ови механизми изобличују стварне мотиве које супер – его не прихвата, а којима тежи ид и настоји да их оствари макар делимично, или посредно. Сукоби између ова три ентитета, зависно од интензитета и учестаности, доводе до поремећаја у понашању, до неуроза и до психоза. Фројд је дефинисао и објаснио велики број различитих механизма одбране, а на његове радове су се надовезали његови ученици и бројни други аутори, који су дефинисали бројне нове. Репресија је чест механизам одбране који настаје када особа настоји да не обради свесно садржаје и искуства која су претећа за его, односно оне који изазивају, за ту особу, неподношљиву непријатност. Особе које су склоне репресији често имају проблеме у понашању зато што нису свесни непријатних сећања, односно, зато што нису способни да се изборе са њима. Рационализација, подразумева поновну интерпретацију искуства, или сећања тако да она не представљају претњу по појединца, односно, тако да постане прихватљива појединцу што доводи до удаљавања од стварног. Премештање омогућава пражњење инстинктивних порива на објекте, што може довести до насилног понашања. Регресија је враћање у претходну фазу животног развоја, односно испољавање инфантилног понашања, због пријатних осећаја из тих фаза када се особа осећања сигурном и вољеном.

Реактивна формација или формирана реакција је механизам одбране који подразумева претварање неког импулса, или тенденције у њену супротност. Када особа има порив да реагује деструктивно, овај порив се конвертује у његову супротност па појединац не мора да се суочи са непријатностима. Чест случај су особе које своју базичну агресију и мржњу према другима реализују као љубазност. Негација је механизам порицања сазнања. Сублимација је веома заступљен механизам одбране, који подразумева претварање нагонских импулса у друштвено прихватљиво понашање и обезбеђивање психолошког благостања. Пројекција је механизам одбране који подразумева приписивање несавршености и проблема другима. Идеализација подразумева приписивање квалитета неком објекту, или некој особи који нису реални, или који не постоје како би особа оправдала своје ставове, или акције. Антиципација је разматрање потенцијалних проблема и конфликта пре него што се испоље са циљем припреме и ублажавања непријатности уколико до таквих ситуација дође. Идентификација је поистовећивање са неким при чему особа усваја нови систем вредности карактеристичан за особу са којом се поистовећује и тако избегава непријатност. Изолација је одбрамбени механизам који представља одвајање мисаоних процеса од осећања и емоционалних реакција.

Фројд је сматрао да одлучујућу улогу у формирању личности има рано детињство и да се основа за развој формира у периоду пре пете године живота, период у ком долази до сазревања нагона живота и нагона смрти. Дете у свом развоју пролази кроз различите стадијуме у којима су његове акције фокусиране на различите делове тела у зависности од либида. Зависно од интеракције са околином, стадијуми раног развоја могу да буду успешни, или неуспешни, односно могу изостати, или се јавити фиксације либида што утиче на развој личности и до појаве одређених карактеристичних особина. Нулти стадијум настаје рођењем и либидо је распоређен по целом телу. Први стадијум, орална фаза, траје годину дана. То је период у ком

дете своје активности своди на покрете устима, дете налази начин да задовољи своје потребе путем уста, док мајка, од које зависи, може да се понаша превише немарно, или превише предусретљиво. Особе са оралном фиксацијом, орални карактер, могу да буду зависне од других људи, од њиховог мишљења и подршке, пасивне су, несамосталне, безразложно оптимистични, или песимистични, лаковерне.

Друга фаза назива се анална, траје током друге године живота и за ову фазу је најзначајнија дефекација које представља дететово главно интересовање и задовољство. До фиксације долази уколико се дете неадекватно учи да обави велику нужду, или ако се то чини пре него што је дете спремно, што води до развоја аналног карактера. Особе са аналном фиксацијом су обично тачне, претерано педанте, тврдоглаве, шкрте, склоне одлагању обавеза, колекционари. Трећа фаза се назива фалусна фаза, траје током треће, четврте и пете године, током које се либидо сели у подручје полних органа, што ствара пријатност приликом манипулисања полним органима. Током ове фазе се разрешава Едипов, односно Електрин комплекс, тако што се пред крај фазе либидо премешта са детета на људе из најближег окружења, односно на родитеље и то на родитеља супротног пола. Мушко дете свој либидо усмерава ка мајци, док женско ка оцу што доводи то тога да мушко дете доживљава свог оца као ривала, а женско мајку. Фројд претпоставља да дете зна да таква љубав према родитељу супротног пола није дозвољена, због чега се јавља осећај кривице. Фиксације из ове фазе могу формирати личност склону хвалисању, славољубљу и самоистицању, док неразрешени комплекси могу узроковати тежњу ка омаловажавању супротног пола, или тежњу за пренаглашеним мужевним понашањем код мушкараца, односно пренаглашеним женственим понашањем код жена.

Након бурне треће фазе, на ред долази период мировања, или фаза лантенције у којој дете почиње да ствара прве контакте са својим вршњацима, шири свој простор за истраживање и стиче нова искуства, суочава се са реалношћу и привикава на окружење ван свог дома. Ово је фаза у којој дете настоји да успостави друштвене односе и у којој почиње да учи, од чијег успеха зависи развој самопоштовања и самопоуздања, а у случају неуспеха, дете постаје инфериорно и изоловано. Фаза мировања траје до часа када почињу да се буде први сексуални хормони у пубертету након чега долази до сексуалног интересовања за људе из окружења. Последња фаза се назива генитална и везана је за развој зреле личности када либидо престаје да буде нарцистички оријентисан и када нагони поново постају интензивни и када се довршава полна идентификација, односно када сексуалност особе постаје зрела и стабилна. Овај период је представља преображај из јединке која тражи задовољство у себи у социјализовану личност, уколико се нормално развија и прихвата друштвени систем вредности, међутим уколико је дете (адолесцент) осујећено, или депривирано могу се јавити проблеми антисоцијалног понашања, различитих зависности, осећања изолације и неадекватности и проблеми у вези са сексуалношћу.

Са становишта Фројда, сваки уметник ствара зато што у томе проналази начин да смањи нелагодности суочавања са страховима и непријатностима. Према њему, сва уметничка дела, сви митови, магије, религије и веровања, су настали из људске потребе за сигурношћу. Психоаналитички приступ, приликом анализе неког уметника, према Фројду, обухвата истраживање уметникове најраније прошлости, психичке особине које поседује и карактеристике његових дела. Фројд је сматрао да су уметничка дела и уметност само игра која настаје на основу предизпозиција из раног детињства, које су основ за развој личности, па и њеног уметничког изражаја,

са циљем да уметник поново пронађе радост и сигурност коју је уживао у најранијем детињству. Антоније Пушић сваки свој рад и сваки јавни наступ доживљава као прилику и средство за интроспекцију, његова уметност је једна велика лична психоанализа. Сигурно је да, као и већина људи, осећа последице неког давног бола, али за разлику од већине људи, он је у непрестаној потрази за узроцима. Сваки његов рад има за циљ да освести његову публику, да им поново објасни какав систем вредности треба да негују и шта треба да раде како би свима било боље, чиме Антоније стиче додатно самопоуздање и самопоштовање.

Савремене генерације су ускраћене за сеансе које би подразумевале детаљну психоанализу, првенствено због општеприхваћеног става да је психоанализа сувише скупа у односу на резултате које је њом могуће постићи, а затим и због времена које би било потребно уложити у третмане засноване на психоанализи и одрицања које би детаљна психоанализа захтевала. Антоније успева да својим делима и односом са публиком анализира свој однос према свету, политици, женама, религији, сексуалности, ауторитетима, друштвеној маргини, љубави, осећањима. Велики део његових увида су предмет његове уметности, обзиром на његов обичај да кроз излагање долази до закључака на основу којих заузима став. Изгледа као да му јавни наступ омогућава да дође до увида, односно да се приближи месту снаге и сигурности. Антоније Пушић се на својим концертима понаша као дете и ту децју срећу прихвата и његова публика која се на тај начин постаје део тог уметничког дела, које садржи свог творца, публику и музику. На тај начин сви добијају своје пријатно место, уметник се идентификује са својом публиком, а публика са уметником и сви заједно имају осећај надмоћи над Светом у ком живе и над проблемима који га оптерећују. Обзиром на Антонијеву љубав према импровизацији, његов однос са публиком, односно његова способност да осети потребу публике, води ка необичном, а са становишта психоанализе, веома интересантном колективном догађају у ком људи, који се међусобно не познају, стварају колективно уметничко дело. Са друге стране, Антоније умањује значај таквог наступа јавно се представљајући као естрадни уметник, или као забављач, при чему је свестан какву су способност развили он и његов бенд.

Уметност Антонија Пушића води ка личној психолошкој, социолошкој, еколошкој и културолошкој анализи његових поштоваоца, обзиром да се, независно од знања и психолошке свести, бар некада и бар у неким погледима идентификују са њим, са друге стране, то је Антонијева аутоанализа, јер он, дајући другима смернице и сам јасније сагледава своју личност. Најзначајнији аспект његове личности јесте његова потреба за истраживањем, а истраживање је његова игра, он пише и пева о тој игри, о несвесном, о фантазији, о сновима, о погрешкама (лат. *lapsus*), о страховима, о малим људима (деци), о деци (о великим људима). Своју менталну стабилност, највећим делом, темељи на навици да своје снаге и слабости испољи кроз своја дела и кроз своју публику и на тај начин креира одбрамбени механизам који му омогућава да сагледа реалност на начин који је њему прихватљив. Његово ментално здравље, захваљујући сложености његове личности, заваљујући свесно развијеном, и у одређеној мери контролисаном, систему одбрамбених механизма и захваљујући његовој потреби за непрестаном личном анализом, тешко може бити дугорочно нарушено, а уколико би и дошло до околности које би значајније уздрмале његову равнотежу, врло брзо би нашао механизам за спонтани опоравак.

8. Закључак

Антоније Пушић је нарцистичка личност, међутим он је човек који је способан да воли на неки њему својствен начин, он воли свој лик у партнеру, у својој музици, у својим делима и тој љубави може да се преда у потпуности јер је свестан својих мана и квалитета и не фантазира о себи већ живи реалну слику у садашњем тренутку. Несебичан је, способан је да се одриче зарад добробити своје породице и то му омогућава да живи у складу са својим окружењем, породицом, суграђанима и публиком. Његова урођена потреба за комфором и сналажљивост су утицали да креира систем који му омогућава да има контролу над својим нагонима и импулсима, међутим, као и свако од нас и он има моменте непромишљеног и неконтролисаног понашања. Његова експлозивна пражњења, обзиром на чињеницу да је он јавна личност, су често у функцији улоге коју игра, то је његов балкански темперамент, начин да скрене пажњу, форма у којој он шаље поруку и слично, и ако су то, заправо, незрела понашања која он дискретно негује због тога што му то даје потребан одушак. Он би, када би у томе видео начин за постизање веће дозе комфора, нашао начин да се избори са инфантилношћу, али он нема амбицију да своју менталну хигијену одржава беспрекорном.

Његов систем за превазилажење непријатности и патње је једини логичан, обзиром на његов темперамент, карактер и његово занимање и он му омогућава да ради оно што воли, односно, да се води принципом задовољства и да, истовремено, живи у свету реалности, бар када је у питању уметност и процес стварања. Такав систем му не омогућава бежање од реалности, он не избегава подношење бола, не жели да други, уместо њега, подносе бол, већ му омогућава одложене реакције и акције, што му обезбеђује чврсту везу са реалношћу. Антоније Пушић има зрелу савест, он одржава одличан баланс између свог ја и супер – ега, одлично контролише своје нагонске жеље, односно развио је институционализован начин за њихову реализацију, са друге стране, моралне норме друштва у ком живи и његов систем вредности за њега представљају удобан простор за живот. Његово понашање је усклађено са ситуацијом, никада није превише доминантан, нити превише потчињен, томе су доста допринели његови родитељи који су умели да га успешно васпитају својом доследношћу, уместо строгошћу. Сваки пут када помене своје родитеље, а о њима, као и о својој новој породици ретко даје изјаве за јавност, он нагласи значај њиховог доброг васпитања и покаже захвалност на узорима које је имао док је одрастао.

Његова агресивност је увек усмерена на поруку коју шаље и због тога је лишена беса и мржње. Чак и у раним данима његовог уметничког развоја, у периоду када је потенцирао агресивност и сексуалност, он је имао идеју шта са тим. То су, одувек биле његове значајне покретачке енергије и велики део његових радова говори управо о томе како не треба одгуривати од себе сопствену природу и како не треба гушити ове енергије. Његова музика говори у прилог етици живота, о култури у којој је етички бити природан, у којој треба одговорити конкретној ситуацији, како је та дивља снага треба да нађе свој начин да се испољи у складу са прихваћеним системом вредности и моралним начелима, која нису оквир понашања, већ напротив, слобода. Та слобода му омогућава да буде независтан, она је његов циљ и начин схватања уметности, љубави, вере, друштва, и због тога је Антоније Пушић способан да се посвети друштву и људима, да ради и да пружа најбоље од себе, и да без лажне

скромности узима од друштва оно што му је потребно. Он је зрела индивидуа и може на себе да преузме одговорност уметничког позива и светске популарности.

Његови увиди су његова егзалтација, а свако његово дело је простор за нове импровизације и нове увиде. Он је музичар и поета, а манипулација, уколико се то тако може назвати, је у томе што његова дела стварају осећаје, мењају ставове и покрећу нова размишљања, првенствено њему, а затим и његовој публици, која је у том процесу секундарна. Он живи живот у ком је његово уметничко дело, његов процес истраживања њега самог, процес мирења две његове супротности, Волфганг Амадеус Моцарт – а (нем. Wolfgang Amadeus Mozart), човека који би желео да буде и Џон Рамбо – а (енгл. John Rambo), човека који би, такође, желео да буде, док је он, како га у медијима називају, Шармантни краљ веселог попа (енгл. "charming king of jovial pop").

Литература

1. др Никола Рот, **ОПШТА ПСИХОЛОГИЈА**, тринаесто прерађено издање, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2004. године.
2. Владета Јеротић, **ЧОВЕК И ЊЕГОВ ИДЕНТИТЕТ**
3. Јован Цвијић, **БАЛКАНСКО ПОЛУОСТРВО И ЈУЖНОСЛОВЕНСКЕ ЗЕМЉЕ**
4. Званична Интернет презентација, <http://ramboamadeus.com>
5. Рамбо Амадеус, https://en.wikipedia.org/wiki/Rambo_Amadeus
6. Рамбо: На фестивалу „меких нота”, па шта, <http://www.politika.rs/scc/clanak/212275/Rambo-Na-festivalu-mekih-nota-pa-sta>
7. Босиљка Пушић, добитница књижевне награде „Живојин Павловић“, Не волим дане „под индигом“, <http://arhiva.glas-javnosti.rs/arhiva/2004/04/30/srpski/K04042905.shtml> , Интернет издање, Петак, 30. 4. 2004. године.
8. 1963, <https://sr.wikipedia.org/wiki/1963>
9. Thích Quảng Đức, https://en.wikipedia.org/wiki/Th%C3%ADch_Qu%E1%BA%A3ng_%C4%90%E1%BB%A9c
10. Odlučio sam da se vratim na fakultet, <http://www.blic.rs/zabava/vesti/odlucio-sam-da-se-vratim-na-fakultet/7kywns5>
11. Карактер, <https://sr.wikipedia.org/sr/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80>
12. Личност, <https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%9B%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82>
13. Карл Густав Јунг, https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%BB_%D0%93%D1%83%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2_%D0%88%D1%83%D0%BD%D0%B3
14. William Herbert Sheldon, https://en.wikipedia.org/wiki/William_Herbert_Sheldon
15. Ernst Kretschmer, https://en.wikipedia.org/wiki/Ernst_Kretschmer
16. Јован Цвијић, https://sr.wikipedia.org/sr/%D0%88%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD_%D0%A6%D0%B2%D0%B8%D1%98%D0%B8%D1%9B
17. Сигмунд Фројд, https://sr.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D0%B3%D0%BC%D1%83%D0%BD%D0%B4_%D0%A4%D1%80%D0%BE%D1%98%D0%B4